



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Petri Danielis Huetii Demonstratio Evangelica

Huet, Pierre Daniel

Parisiis, 1679

II. Vtrum solum Deuteronomium, an universum Pentateuchum in Templo
Helcias Pontifex repererit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-16260

PROPOSITIO IV.

40

nihil aliud fuisse legitur quam Tabulas lapideas, quas in ea Moses reconderat ad montem Horeb. Et cum Amasias narratur interfectis patris sui percussoribus, a filiis eorum manum abstinuisse, morem gerens praecepto Mosis, quo patres luere noxas filiorum, vel filios patrum sancitur. Adde isthac è secundo capite tertii Regum: *Observa custodias Domini Dei tui, ut ambules in viis ejus, ut custodias ceremonias ejus, & praecepta ejus, & judicia, & testimonia, sicut scriptum est in Lege Moyfi, ut intelligas universa quae facis: & haec quoque è vicefimo primo capite quarti Regum: Si custodierint capite libri ejusdem: Similis non fuit ante eum Rex, qui reverteretur ad Dominum in omni corde suo, & in tota anima sua, & in universa virtute sua, juxta omnem Legem Moyfi.* Paria his extant in Paralipomenis. Tale hoc è decimo sexto capite libri prioris: *Juxta omnia quae scripta sunt in Lege Domini, quam praecepit Israël: & hoc quoque è decimo septimo capite posterioris: Docebantque populum in Juda, habentes librum Legis Domini: atque id etiam è vicefimo tertio capite sequente: Ut offerrent holocausta Domino, sicut scriptum est in Lege Moyfi: tum & illud è vicefimo quinto capite sequente: Cumque roboratum sibi videret imperiam, jugularit servos qui occiderant Regem patrem suum, sed filios eorum non interfecit, sicut scriptum est in Lege Moyfi: Non occidentur patres pro filiis, neque filii pro patribus, sed unusquisque in peccato suo morietur.* Atqui haec conceptis verbis extant in Deuteronomio. Plurima apud Esdram, qui fuit scriba velox in Lege Moyfi, Mosaica Legis mentio. Sic tertio capite: *Et surrexit Josue filius Josede, & fratres ejus, & edificaverunt altare Dei Israël, ut offerrent in eo holocaustata, sicut scriptum est in libro Moyfi viri Dei: sic sexto: Et statuerunt Sacerdotes in ordinibus suis, & Levitas in vicibus suis, super opera Dei in Ierusalem, sicut scriptum est in libro Moyfi.* Crebro etiam in libro Nehemiae commemoratur Lex Mosis. Sic capite nono: *Et legerunt in volumine Legis Domini Dei sui quater in die: & capite sequenti: Ut ambularent in Lege Dei, quam dederat in manu Moyfi servi Dei: & paulo post bis in testimonium eadem Lex adducitur: in decimo tertio quoque capite: In die autem illo lectum est in volumine Moyfi, audiente populo: & inventum est scriptum in eo, quod non debeant introire Ammonites & Moabites in Ecclesiam Dei usque in aeternum.* Quae itidem ut alia in libris Mosis scripta leguntur. Praecipuum vero illud est, quod extat in eodem libro Nehemiae, Esdram Mosaicae Legis volumen praelegisse universae Israelitarum genti, & interpretationibus explanasse. Jam vero liber Psalmorum, quorum Mosem auctorem habent nonnulli, quid aliud est quam frequens Mosaicorum mandatorum iteratio? Psalmi praecipue, septuagesimus septimus, centesimus quartus, centesimus quintus, & centesimus tricentus quintus, totam Pentateuchi historiam ab initio repetunt. Testimoniis Mosaicae Legis aliquoties utuntur Prophetae, Baruchus, & Daniel. Meminit uterque dirarum, quibus impii devoentur in Lege Mosis. Sic praeterea Baruchus secundo capite: *Sicut locutus es in manu pueri tui Moyfi, in die qua praecepisti ei scribere Legem tuam: & Daniel decimo tertio: Erudierunt filiam suam secundam Legem Moyfi.* Insigne & illud Malachiae: *Mementote Leges Moyfi servi mei, quam mandavi ei in Horeb ad omnem Israël, praecepta, & judicia.* Tobiae consanguineo suo Saram respondere se ait Raguel, *ut conjungeretur cognationi suae, secundum Legem Moyfi.* Jesus Siracides eximio Mosem ornat elogio, creatumque esse ait Israelitici populi legumlatorem: quod apud eum non semel legere licet. Plurima denique in Machabaeis libris Mosaici operis commemoratio: velut in septimo capite libri secundi: *Non obedio praecepto Regis, sed praecepto Legis, quae data est nobis per Moysem:* quo capite & Cantici Mosis fit mentio, ex eoque testimonium quoddam profertur.

Utrum solum Deuteronomium, an universum Pentateuchum in Templo Helcias Pontifex repererit.

4. Reg. 22. & 23.
1. Par. 34. 74. & seq.
Joseph. Ant. l. 10. cap. 1. Ath. Epist. ad Marc. Chrysostr. Homil. 9. in Matth. 1. & Hom. 7.

II. Notabile vero imprimis illud est, quod habent Libri Regum, & Paralipomena, Helciam Pontificem, cum facta tecta Templi curaret, librum Legis, ipsa Mosis manu scriptum, ut indicare videntur Paralipomena, & Interpretes plerique volunt, in domo Domini reperisse: quem ad se missum cum Josias legisset, ejusdem jussu, universo populo audiente fuisse recitatum. Id ad omnes Mosis libros referendum manifesto censet Josephus, quod ad unicum Deuteronomium pertinere arbitrati sunt, Athanasius, Chrysostomus, & recentiores plerique: propterea, opinor, quod librum eundem ab Helcia repertum fuisse crediderunt, quem manu sua descriptum ad latus Arcae Federis locari jusserat Moses, ut narratur Deuteronomii ipsius tricentesimo primo capite; hunc autem, non totam Legem, sed Deuteronomium solum fuisse completum, multorum opinio est: & quod decimo septimo capite scriptum legitur de futuro Israelitarum Rege: *Postquam sederit in solio regni sui, describet sibi Deuteronomium Legis hujus in volumine, accipiens exemplar à Sacerdotibus Levitica tribus, & habebit secum, legetque illud omnibus diebus vite suae, ut discat timere Dominum Deum suum, & custodire verba, & ceremonias ejus, quae in Lege praecepta sunt.* Huc accedit quod libri Josuae capite octavo,

octavo, cum aram Domino extruit Josue in monte Hebal, factum hoc legitur, *sicut scriptum est in volumine Legis Moysi* cum id Deuteronomii vicesimo septimo capite, nec alio præterea Pentateuchi loco reperitur: & quod decimo quarto capite libri quarti Regum testimonium recitatur ex libro *Legis Moysi*, quod Deuteronomii vicesimo quarto capite, nec alibi usquam in Lege habetur: & quod in libro Nehemia arceri jubentur ab Ecclesia Dei Moabitæ, & Ammonitæ, prout lectum fuerat in *volumine Moysi*, quod non alibi quam Deuteronomii capite vicesimo tertio occurrit: & quod *hæc* aliquot è Lege Moysi depromuntur à Barucho, & Daniele, quas extra Deuteronomium frustra requiras. Eæ jam à me superius allatæ sunt. Verum & reliquos præterea Pentateuchi libros in latere Arce simul fuisse asservatos, & ab Helcia repertos, neque negat Auctor libri Regum, neque rationibus suis Tostatus conficit, quæ sunt ejusmodi, ut facile ex illis appareat positum fuisse in latere Arce Deuteronomium, non ut priores quatuor illinc fuisse exclusos nos fateri cogat: cum præsertim censeant Judæorum plerique, non Deuteronomium solum, sed & totam Legem in Arca à Mose fuisse inclusam. Visum id est Isâaco Abrabanieli, & R. Levi ben Gerfon. Plus aliquid legitur in Debarim rabba, nempe Mosem instante morte tredecim exemplaria Legis descripsisse, quorum duodecim in usum cederent duodecim tribuum, unum vero in Arca servaretur, ex quo reliqua emendari possent, si quæ forte iis labes inolevisset. Hæc retulit & amplexus est Maimonides, & ad eorum probationem usus est ipsis verbis Moysi: *Tollite librum istum, & ponite eum in latere Arce fœderis Dei vestri, ut sit tibi contra te in testimonium.* Hinc etiam occasionem habuisse videtur Epiphanius, alique post Epiphanium complures, ut crederent non Legem solum totam, sed & libros omnes Canonicos intra Arcam fuisse reconditos, cum inde Apocryphi secluderentur, quod vanum tamen est ac frivolum: nam in Arca solas fuisse Tabulas lapideas à Deo scriptas discimus ex libris Regum, & Paralipomenon: Lex autem fuit ad latus Arce exterius, quo & urna aurea mannae plena, & Aaronis virga: hoc est, si Jonathanem Paraphrastem Chaldaicum audimus, בקופסא, in capsâ, ad latus dextrum Arce: vel si Gemaram Thalmudici libri שקלים, in גרוסקום, in גראוורוניו, hoc est, scrinio. Cum autem post Templi ædificationem, Tabernaculum, plurimæque Tabernaculi vasa & suppellectilem, in Templi ipsius Gazophylaciis fuisse reposita verisimile sit, illuc quoque illatam fuisse capsulam, Legis volumini recondendo destinatam, credere par est: quæ postquam diu illic neglecta & ignorata jacuit, tandem ab Helcia Pontifice reperta est. Quamobrem non in Arca Domini, sed in domo Domini repertum à se librum Legis prædicat Helcias, non fimeo infossum, ut conjectavit Chrysofomus, sed in capsula illa reconditum, quæ stante Tabernaculo fuerat ad latus dextrum Arce. Sed de his infra. Libet huc adjicere Arabum quorundam opinionem, qui tradunt Phinees quinque libros Legis, servatam Mannae portionem, Tabulas duas, virgam Moysi, & illam Aaronis quæ folia produxerat, in urnam aneam congestisse; tum vas plumbo obturatum clam abdidisse in spelunca, cui deinde inædificatum est Templum Salomonis. Ad testimonia vero illa è Deuteronomio depromta quod attinet, sciendum est fuisse Deuteronomium, velut compendiarium priorum Pentateuchi librorum explanationem, & Legis totius breviarium, in familiarem & quotidianam populi Israëlitiçi usum compositum. Id declarat ipse Moses cum ait initio Deuteronomii: *Capit Moyses explanare Legem & dicere: Dominus Deus noster locutus est ad nos in Horeb.* Prioris fœderis iterationem, & quasi novum fœdus fuisse significant illa è vicesimo nono capite Deuteronomii: *Hæc sunt verba fœderis, quod præcepit Dominus Moysi, ut feriret cum filiis Israel in terra Moab, præter illud fœdus quod cum eis pepigit in Horeb.* Atque hinc porro Liber ille dictus est Deuteronomium, secunda Lex; relata in literas itidem ut prima, quam primam Legem si quis à Mose scriptam ut secundam negare auserit, opprimetur hoc loco Exodi: *Scriptis autem Moyses universos sermones Domini.* Et deinde: *Assumensque volumen fœderis, legit audiente populo.* Atque ea sane à Deo ipso fuerat jam ante ex parte descripta: sic enim habetur in Exodo: *Dixit autem Dominus ad Moysen: Ascende ad me in montem, & esto ibi, daboque tibi Tabulas lapideas, & Legem, ac mandata quæ scripsi, ut doceas eos.* At Deuteronomium cum esset Legis, ut dixi, velut Epitome, hinc illud præcipit Moses suspendi pro signo in manibus, inter oculos collocari, postibus domum adscribi, nocturna ac diurna manu versari, propter brevitatem nimirum & condiscendi facilitatem. Res itaque illic delibatas tantum, & quasi perstrictas animadvertere licet, quæ jam fuerunt enucleatius descriptæ. Quod autem tritior ejus esset & promptior usus, idcirco testimonia ex eo depromi solent, cum hominum esset eruditiorum, & accuratorem rerum notitiam quaerentium, tractatio reliquorum Librorum: ex quibus tamen non pauca itidem depromta videas in recentioribus Scripturæ sacræ Libris. Cujusmodi est illud secundi Para-

in 1. Cor. 2.
Deut. 31. 9, 15,
24, 26.
Deut. 17, 18,
19.
Jof. 8. 31.
Deut. 27. 5, &
30.
4. Reg. 14. 6.
Deut. 24. 16.
1. Efdr. 11. 1.
Deut. 23. 5.
Bar. 1. 20. & 2.
2, 23.
Dan. 9. 11, 13.
& 11. 63.
Tostat. Quæst.
10. in 4. Reg. 22.
Abrab. in Deut.
31. 9, 16.
R. Levi ben
Gerf. ibid.

Maimon. Praef.
in Jad Chazac.
Deut. 31. 26.

Epiphani. De
pond. & mens.
cap. 4.

1. Reg. 8. 9.
2. Par. 5. 10.
Ebr. 9. 4.
Jonath. in
Deut. 31. 26.

4. Reg. 22. 8.
Chrysof. in
Matth. 2. Ho-
mil. 9. & in 1.
Cor. 2. Hom. 7.
Abulfarag.
Hist. Orient.
Dyn. 2.

Deut. 1. 5.

Deut. 29. 1.

Exod. 24. 4, 7.

Exod. 24. 12.

lipomenon: Immolaverunt autem Phafe quartadecima die mensis secundi. Sacerdotes quoque, atque Levitæ tandem sanctificati obtulerunt holocausta in domo Domini. Steteruntque in ordine suo juxta dispositionem, & legem Moysi hominis Dei. Et capite sequenti: Pars autem Regis erat, ut de propria ejus substantia offerretur holocaustum mane semper & vespere; Sabbatis quoque, & Calendis, & solemnitatibus cæteris, sicut scriptum est in Lege Moysi. Et capite trigesimo quinto: Et immolatum est Phafe, asperseruntque Sacerdotes manu sua sanguinem, & Levitæ detraxerunt pelles holocaustorum, & separaverunt ea, ut darent per domos, & familias singulorum, & offerrentur Domino, sicut scriptum est in libro Moysi. Et in Nehemias libro, capite decimo, plurima recensentur ex Lege Mosæica: quæ sane in Deuteronomio nusquam leguntur. Plura hujusmodi proferre possem, sed hæc sufficientiunt, & ad reliqua properandum est.

CAPUT SECUNDUM.

I. Probatur aliorum Scriptorum testimoniis veteris librorum Moysi: II. Sanchoniatis, III. Homeri, & Hesiodi, IV. Pentateuchi Samaritani, V. Thaletis, VI. Solonis, VII. Pythagore, VIII. Anaxagore, IX. Hellanici, X. Charonde, XI. Socratis, XII. Theopompi, & Theodectis, XIII. Platonis, XIV. Ægyptiacarum Mercurii Columnnarum, quæ quid fuerint ostenditur; XV. Aristotelis, XVI. Hecatai, XVII. Eudoxi, XVIII. Berosi, XIX. Abydeni, XX. Demetrii Phalerei, XXI. Septuaginta Interpretum Scripturæ sacræ, & Aristæ, XXII. Ezeieli, XXIII. Manethonis, XXIV. Philochori, XXV. Aristobuli Judæi, XXVI. Polemionis, XXVII. Eupolemi, XXVIII. Demetrii Judæi, XXIX. Cleodemi, XXX. Theodoti, XXXI. Philonis Senioris, XXXII. Alexandri Polyhistoris, XXXIII. Apollonii Molonis, XXXIV. Castoris Rhodii, XXXV. Diodori Siculi, XXXVI. Chæremonis, XXXVII. Trogi Pompeii, & Justini, XXXVIII. Nicolai Damasceni, XXXIX. Ptolomei Mendesi, XL. Strabonis, XLI. Apionis, XLII. Philonis, Josephi, & Justini Tiberiensis, XLIII. Auctorum libri tertii, & quarti Esdræ, & tertii Machabeorum, XLIV. Juvenalis, XLV. Plutarchi, XLVI. Philonis Byblii, XLVII. Galeni, XLVIII. Ptolemæi Chæmi, XLIX. Taciti, L. Plinii, Apuleii, LI. Luciani, LII. Numenii, LIII. Longini, LIV. Porphyrii, LV. Trebellii Pollionis, LVI. Jamblichi, LVII. Juliani & Sabiti, LVIII. Helladii Besantinoi, LIX. Artapani, LX. Thalli, LXI. Histiai, LXII. Lysimachi, LXIII. Poëmatis veteris Phocylidi adscripti, LXIV. Onkelosi, Jonathanis, Hierosolymitani Interpretis, Hagiographorum Paraphrastis, Syri Interpretis, Aquile, Theodotionis, Symmachi, Hierichuntine, & Nicopolitane Interpretationis.

Probatur
aliorum Scri-
ptorum testi-
monii veteris
librorum
Moysi:

Sanchoniato-
nis,
Porphyrii, apud
Euseb. De
prep. Evang.
libr. 1, & 10.

I. **E**X superioribus, ni fallor, satis luculenter demonstratum est, quam perpetua, jam inde à Moysi ævo, & certa Libris ejus constiterit auctoritas: quam si externis jam confirmare libet testimoniis, & aliorum Auctorum asciscere auxilia, qui vel Moysi ipsius, vel Mosæicarum scriptionum aliqua se notitia imbutos fuisse prodiderunt, à proximis Moysi temporibus, ad confirmatum jam in orbe Christianismo, clarius etiam Propositionis hujus veritas elucescet. Tam alte ergo repetitis disquisitionis hujus initiis, per consequentes ætates nostra decurret oratio.

II. Ac ordiemur primum à Sanchoniathone Berytio, antiquissimo Phœnicicarum rerum Scriptore, quem Trojanis vetustiore fuisse temporibus, & Moysè uno alterove sæculo recentiore, ex Phœnicie regum successione probari scribit Porphyrius. Hujus opus e lingua Phœnicum Græcè reddidit Philo Byblius, unde nonnulla excerptit Eusebius, & libris suis De evangelica preparatione intexit. Atque ea quidem talia sunt, ut attendenti appareat pleraque ipsum è Moysi fontibus in lacunas suas derivasse. Non est otii nostri rem accuratiori examine ventilare, & ab aliis jam hæc occupata provincia est. Id observandum nobis est quod tradidit Porphyrius, & est